9.2.2023

Vanhempi osastoesiupseeri Matti Sirkkola

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

E 161/2022 vp Valtioneuvoston selvitys; E-kirje komission droonistrategiasta 2.0

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Droonistrategia 2.0 – Älykäs ja kestävä miehittämättömien ilma-alusten eurooppalainen ekosysteemi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt puolustusministeriötä antamaan lausuntonsa viitteen asiassa.

Puolustusministeriö on osallistunut E-kirjeen valmisteluun ja puolustushallinto on päässyt antamaan kommentteja, jotka on huomioitu E-kirjeen sisällössä hyvin.

Puolustusministeriö yhtyy E-kirjeessä esitettyyn Suomen kantaan ja kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä hyvästä yhteistyöstä valmistelussa.

1. Integroidun lennonvarmistusjärjestelmän jatkuvuus suhteessa EU-sääntelyyn

Ilmailu Suomessa on kokonaisuus, joka käsittää siviili-, sotilas- ja valtion ilmailun. Ilmailussa on kyse kaikkien ilmailua harjoittavien toimijoiden yhteistoiminnasta, joka korostuu Suomessa, jossa sekä siviili- että sotilasilmailu käyttävät suurelta osin samaa ilmailun infrastruktuuria.

Integroitu järjestelmämme on kansallinen vahvuusalue, jolla hyödynnetään turvallisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti yhteinen ilmatila sekä infrastruktuuri ilman valtiontaloudelle raskaaksi muodostuvia päällekkäisiä järjestelyitä. Malli on myös ainutlaatuinen verrattuna valtaosaan Euroopan muista valtioista, mikä on aina huomioitava EU-sääntelyä valmisteltaessa.

Siitä huolimatta, että kaupalliset ja teknologian kehittymiseen liittyvät paineet Euroopassa ohjaavat ilmatilan yhdistämiseen, prosessien virtaviivaistamiseen sekä toimintojen keskittämiseen, on Suomen edelleen säilytettävä puolustuspoliittisista syistä kontrolli omasta ilmatilastamme. Meidän on jatkossakin varmistettava aluevalvonnan ja oman valtion- ja sotilasilmailumme edellytykset, sekä säilytettävä päätäntävalta viimekädessä kotimaassa.

Puolustushallinnossa seurataan mielenkiinnolla miehittämättömän ilmailun nopeaa kehitystä ja yleistymistä, ottaen huomioon kehityksen mukanaan tuomat hyödyt, haitat, uhkat ja mahdollisuudet. Puolustusministeriö tunnistaa tilanteen, jossa Suomen ja Euroopan ilmatilaan on nopeassa ajassa syntynyt kokonaan uusia käyttäjäryhmiä, joiden toimintaa on tarpeen säädellä sekä kansallisessa että Euroopan unionin lainsäädännössä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Miehittämättömän ilmailun määrän lisääntyminen ja sen yhteiskunnan eri toiminnoille kasvava merkitys liittyy myös Puolustusvoimien muihin tehtäviin ja yleisemmin kansalliseen turvallisuuteen. On välttämätöntä huomioida miehittämätöntä ilmailua koskevassa lainsäädäntövalmistelussa kansallisesti, mutta myös EU-tasolla, jäsenmaiden maanpuolustuksen ja kansallisen turvallisuuden intressit.

Suomen ilmatilanhallinnan integroidun mallin lisäksi maanpuolustuksen tarpeisiimme vaikuttaa merkittävällä tavalla maantieteellinen sijaintimme Euroopan unionin itäisellä ulkorajalla jatkuvasti arvaamattomammin käyttäytyvän Venäjän federaation naapurissa. Tämän johdosta Suomessa on oltava erityisen tarkkana ilmatilanhallinnan EU-sääntelyn ja maanpuolustuksen edun rajapinnoissa. Usein jokin unionin läntisemmissä osissa maanpuolustuksen kannalta merkityksetön asia voi olla Suomessa hyvinkin tärkeä.

2. Euroopan unionin laajuinen synergia tarjoaa mahdollisuuksia

Erityisen hyödyllisenä puolustusministeriö näkee EU:n laajuisen synergian kehittämisen kaikille jäsenmaille yhteisten drooneihin liittyvien haasteiden ja mahdollisuuksien käsittelyssä.

Droonistrategian tavoite siviili-, turvallisuus- ja puolustusalan valmiuksien ja synergioiden vahvistamiseen ja tarvittavien innovointien rahoittamiseen on hyvä. Komissio on aikeissa strategian mukaan hyödyntää olemassa olevia rahoitusinstrumentteja, kuten Horisontti Eurooppa –puiteohjelmaa, Euroopan puolustusrahastoa ja EIP:n lainoja yhteisten innovaatioiden kehityksen tukemiseen. Droonistrategian viitoittaman teknologian, ja sen kautta myös maanpuolustukselle tarpeellisten valmiuksien, kehittäminen EU:n rahoituksella on jäsenmaille hyödyllistä.

3. Yhteenveto

Lopuksi puolustusministeriö toteaa, että droonien EU:n laajuisen yhteisen sääntelyn ja synergiaetujen varmistamiseen pyrkivän strategian hyödyistä huolimatta, on E-kirjeessä esitetyn Suomen kannan mukaisesti välttämätöntä, että kansallisille viranomaisille varmistetaan jatkossakin riittävät valtuudet puuttua miehittämättömän ilmailun häiriötilanteisiin ja uhkiin.

Mahdollisia uusia lainsäädäntöehdotuksia arvioidaan puolustushallinnossa tarkasti ja niihin otetaan kantaa erikseen yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön ja muiden ilmatilanhallintaan osallistuvien viranomaisten hyvässä yhteistyössä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi